

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Til samtlige ministerier m.v.

Dato: 8. december 2022
Sagsnr. 2015 - 170

Indberetning fra Rigsgovernmentet i Grønland

Mulighederne for kræftbehandling i det grønlandske sundhedsvæsen udvides

Borgere, der rammes af kræft, modtager i dag et tilbud om en standardbehandling med fokus på helbredelse. Hvis behandlingen viser sig ikke at være tilstrækkelig effektiv til at helbrede patienten, har det grønlandske sundhedsvæsen kun i nogle særlige tilfælde tilbudt andre behandlingsformer. Dette har betydet, at behandlingsmuligheder, der tilbydes patienter bosat i Danmark, ikke har været en mulighed for patienter fra Grønland. Naalakkersuisut har bestemt, at man foreløbig indtil udgangen af juni 2023 vil udvide adgangen til kræftbehandling, således at personer bosat i Grønland tilbydes behandling på samme niveau, som personer bosat i Danmark modtager. Sideløbende vil der ske en vurdering af konsekvenser, såfremt dette behandlingstilbud indføres permanent.

Samarbejdet i kollisionen er stærkt

På baggrund af en episode, hvor et medlem fra Inuit Ataqatigiit beklagede, at partiet var gået i koalition med Siumut (se indberetningen fra den 25. november) krævede Siumut, at Inuit Ataqatigiit skulle vurdere samarbejdet i Naalakkersuisut. I forbindelse med afslutningen af efterårssamlingen 2022 stod de to partiledere, Erik Jensen fra Siumut og Muté B. Egede fra Inuit Ataqatigiit frem og udtalte til KNR, at de synes, at samarbejdet går godt, og at de arbejder videre ud fra det aftalte grundlag.

Strejke for Air Greenlands kabinepersonale er afblæst

Efter langvarige overenskomstforhandlinger varslede Air Greenlands kabinepersonale den 25. november 2022, at de ville gå i strejke fra 2. december 2022. Efter forhandlinger i Forligsinstitutionen udsendte parterne onsdag den 30. november 2022 en fælles pressemeddelelse om, at parterne var nået til enighed om en ny 4-årig aftale. Det eneste, parterne oplyser om aftalen, er, at der som noget helt særligt er aftalt, at der i løbet af 2023 indføres en såkaldt kønsneutral uniform for kabinemedarbejderne. Aftalen, der nu skal godkendes af de respektive parter, betyder, at strejken er afblæst, og dermed afvikles juletrafikken som planlagt.

Grønlandsk kvinde kommer på BBCs liste over verdens 100 mest inspirerende kvinder

Det britiske medie BBC har netop offentliggjort mediets liste over årets 100 mest inspirerende kvinder i verden. Med på listen er Naja Lyberth fra Grønland, der er kendt for at være den første kvinde, der talte åbent om den såkaldte spiralskandale. Naja Lyberth udtaler til KNR *"Det er en anerkendelse af det, vi har været udsat for"* og fortsætter *"Det har været et traume for mange af os, og det betyder, at vi får nogle af de samme symptomer som krigs ofre. Men det er noget, der sker inde*

i os, i vores krop, og som i mange år har været et uforløst traume". BBC bringer en dokumentar om spiralskandalen lørdag den 10. december 2022.

Alle kommunale budgetter for 2023 er godkendt

Hovedstadskommunen (Sermersooq) godkendte som den første af landets kommuner et budget for 2023. Budgetaftalen blev afsluttet med et forlig, hvor kun Inuit Ataqatigiit og Naleraq var med. Det fremgår af aftalen, at kommunens likviditet er presset som følge af udlån til støtte af bl.a. privat boligbyggeri. For den kommende periode vil politikerne prioritere kommunens kerneopgaver, herunder socialt udsat børn og familier.

Kommunalbestyrelsen i Qeqertalik (Disko-regionen) har i enstemmighed underskrevet kommunens budget for 2023, der viser et forventet overskud på 18 mio. kr. Kommunen har været økonomisk udfordret de sidste tre måneder af 2022, da kommunen har måttet lave ansættelsesstop og droppe al unødigt aktivitet året ud grundet et overforbrug på 20 mio. kr. på socialområdet. Kommunalbestyrelsen i Kommune Qeqertalik har i deres forhandling om budget og overslagsårene prioriteret børne- og ungeområdet, hvad angår anlæg og aktiviteter.

Det var ligeledes en enig kommunalbestyrelse i Kommune Kujalleq (sydkommunen), der godkendte et budget for 2023 med et overskud på 15,8 mio. kr. Med budgettet besluttede kommunen at prioritere midler til ansættelse af uddannede lærere og socialrådgivere, IT-sikkerhed og uddannelse af det kommunale beredskab.

Alle medlemmer i kommunalbestyrelsen i landets nordligste kommune (Avannaata Kommunia), fraset en løsgænger, har vedtaget budget for 2023 med et overskud på 31,5 mio. kr. I erkendelse af, at der mangler arbejdskraft til anlægsopgaver i kommunen, har kommunalbestyrelsen valgt at justere tidsplanen for en række anlægsopgaver.

Budgetforhandlingerne i Qeqqata Kommunia (midtkommunen) er også endeligt afsluttet. Kommunen måtte finde besparelser for 88 mio. kr. for at kunne fremvise et budget for 2023 og overslagsårene med et overskud på 87,9 mio. kr. (årligt 22 mio. kr.) Af avisen Sermitsiaq fremgår det, at kommunen ikke anser budgettet som bæredygtigt i forhold til kommunens ambitioner på anlægsområdet.

Air Greenland henter nyt fly i Frankrig

Air Greenland fik den 6. december 2022 overleveret flyselskabets nyeste investering, en helt ny Airbus 330, der skal afløse den nuværende atlantmaskine. Det nye fly er den største investering i Air Greenland historie og er en del af selskabets grønne omstilling. Flyet udleder 25 pct. mindre CO₂ end forgængeren. Flyet havde sin jomfrurejse den 7. december 2022, hvor den fløj fra fabrikken i Toulouse, Frankrig til Kangerlussuaq i Grønland.

Fiskeriaftaler med EU, Norge og Færøerne

Grønland har de seneste uger fornyet sine bilaterale fiskeriaftaler. I henhold til aftalen med EU vil fiskerirettighederne til EU give ca. 98,5 mio. kr. til den grønlandske landskasse. Herudover vil rederbetalingen fra EU være på ca. 28 mio. kr. for 2023. Aftalen med Norge indebærer bl.a., at protokollen for 2023 fastholdes på samme niveau som for 2022. Dermed får Grønland adgang til at fiske 4.000 tons torsk, 750 tons kuller og 650 tons sej i Barentshavet i 2023. Ifølge aftalen med Færøerne får Grønland i 2023 adgang til yderligere 4.150 tons blåhvilling i færøsk farvand i forhold til 2022. Ligeledes er adgangen til at fiske den internationale blåhvillinge-kvote i færøsk farvand øget for 2023, hvilket medfører gunstigere vilkår for den grønlandske pelagiske flåde. Til gengæld har

Færøerne fået 100 tons ekstra hellefisk og 50 tons helleflynder i Østgrønland, men går samtidig 100 tons ned mht. brosme i forhold til 2022.

Malmbjerg Molybdænprojektet og Greenland Resources

Det canadisk børsnoterede selskab, Greenland Resources har siden 2009 haft en efterforskningslicens til Malmbjerg Molybdænprojektet i Østgrønland og arbejder nu på at starte produktion i 2026. Projektet er estimeret til en 4 års opstartsfasen samt 20 års produktion. Man forventer at anvende ca. 400 personer i anlægsfasen og ca. 300 i driftsfasen.

I juni 2022 besluttede Den Europæiske Råstofalliance (ERMA) at støtte projektet i form af at arbejde for at sikre finansiering til projektet og styrke relationerne til molybdæn-aftagerne i EU's industri.

Til at understøtte projektet forventer Greenland Resources at skulle udvide lufthavnen ved Arktisk Kommandos station i Mestersvig samt anlægge en dybvandshavn. Greenland Resources' direktør Ruben Schiffmann har udtalt til mediet KNR, at selskabet er villig til at afholde udgifterne til anlæggelsen. Senest har Naalakkersuisoq for råstoffer, Aqqaluaq B. Egede udtalt til KNR, at Naalakkersuisut er positiv over for projektet og håber, at Greenland Resources og Forsvaret kan finde en løsning. *"Hvis de bliver enige, vil det være en fremgang for Mestersvig i fremtiden, så stationen kan blive en større del af sikkerhedsforanstaltningerne og infrastrukturen"* siger Aqqaluaq B. Egede.

Julie Præst Wilche

Rigsombudsmand